

Servies van de Fundatie van de Vrijvrouwe van Renswoude

(buiten catalogus)

Tentoonstelling "De Chinese porseleinkast"

Centraal Museum, Agnietenstraat 1, Utrecht

21.12.1968 -- 2.2.1969

SERVIES VAN DE FUNDATIE VAN DE VRIJVROUWE
VAN RENSWOUDÉ (midden 18e eeuw)

Dit servies dat uit ruim 350 delen bestaat, en nog nooit in zijn geheel voor het publiek is tentoongesteld, is op dezelfde wijze als het in de regentenzaal van de Fundatie staat opgesteld, n.l. in de oorspronkelijke muurkast, geëxposeerd.

De muurkast op de tentoonstelling is een getrouwe copie van de kast uit de regentenzaal, terwijl ook de kleuren der verf geheel werden overgenomen.

De Fundatien van Renswoudé volgens testament van Douairière Frederik Adriaen van Reede van Renswoudé geboren Maria Duijst van Voorhout in 1754 bij haar overlijden in het leven geroepen voor de weeshuizen van Delft, 's-Gravenhage en Utrecht, hebben tot doel de weeskinderen die hiertoe aanleg hebben in de technisch-artistieke vakken te laten studeren. De regenten van de Fundatie welke te Utrecht gevestigd werd, bouwden volgens plannen van Joan Verkerk in 1756 het pand aan de Agnietenstraat, gelegen naast het huidige Centraal Museum. In de regentenzaal, welke de middenpartij van het gebouw vormt en waarop men komend uit de Lange Nieuwstraat een goed gezicht heeft, werd in één der drie kasten een plaats gemaakt voor het servies dat met uitzondering van enkele delen, op alle stukken is beschilderd met het wapen van Reede.

Het servies lijkt in twee gedeelten besteld te zijn, daar op sommige stukken het wapen van Reede zwart op het glazuurwit werd geschilderd en op de andere stukken dit wapen zwart op zilver werd uitgevoerd.

Het zilver is in de loop der tijden zwart geworden. Ook de maten en de vormen van de aldus te onderscheiden twee groepen verschillen onderling.

De preciese datering van het servies valt moeilijk te geven, daar het niet gebleken is dat het servies afkomstig zou zijn uit de boedel van de erflaatster, noch dat uit rekeningen zou zijn op te maken dat regenten het bestelden.

De Vrijvrouwe van Renswoude overleed in 1754 kinderloos op 92-jarige leeftijd, na haar echtgenoot 16 jaar te hebben overleefd, zodat het niet waarschijnlijk lijkt dat zij op zo hoge leeftijd een dergelijk servies besteld zou hebben.

De beschildering met het wapen van Reede alleen, terwijl de Fundatie altijd het gedeelde wapen van Reede-Duijst van Voorhout gevoerd heeft pleit echter weer voor een datering vóór 1754.

Het is natuurlijk mogelijk dat bij een bestaand servies door regenten ná 1754 een gedeelte werd bijbesteld.

In de vitrine naast de kast met het servies zijn delen opgesteld van dergelijke serviezen.
(zie catalogus no. 256, 257 en 258.)

